

РАСТОРГУЄВА Наталія Олегівна,
інспектор відділу запобігання корупції
ГУНП в Харківській області,
PhD в галузі права

АНТИКОРУПЦІЙНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ ЯК ІНДИКАТОР ПЕРСПЕКТИВ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ТА ТРАНСФОРМАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Антикорупційна політика нашої держави виступає важливим орієнтиром, що формує сучасну українську національну ідентичність. У контексті європейської інтеграції поняття «боротьба з корупцією» трансформується з технічного інструменту політики у символ ціннісної належності до європейського простору. Це є особливо актуальним, зважаючи на євроінтеграційні наміри України та боротьбу за власну незалежність, зважаючи на агресивну війну з боку РФ [1], оскільки ефективність протидіяти корупційним проявам демонструє здатність українського суспільства відстоювати принципи доброчесності, верховенства права та демократичних принципів, що становлять ядро як європейської, так і оновленої української ідентичності.

Антикорупційна політика України на доктринальному рівні розглядається як «передбачений законодавством комплекс організаційно-правових, адміністративних, економічних, ідеологічних, інших заходів, що ініціюються, розробляються та реалізуються публічною адміністрацією у взаємодії з громадянським суспільством з метою усунення причин та умов, що сприяють корупції, зниження рівня корупції у всіх сферах суспільного життя, виявлення та припинення фактів корупції, відновлення порушених прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, держави» [2, с. 350; 3, с. 33]. Вона ґрунтується на національному законодавстві і відповідає міжнародним стандартам доброчесності.

Законодавчим маркером цих зусиль є ухвалення відповідних стратегій та нормативних актів, що формують правове середовище для роботи антикорупційних інститутів. Так, Верховна Рада України ухвалила Антикорупційну стратегію на 2026–2030 роки [4] як основу державної політики у боротьбі з корупцією. Паралельно з цим, Європейські стандарти доброчесності та прозорості, зокрема в аспекті формування політики верховенства права, стають важливим чинником внутрішньої трансформації української ідентичності, наближеної до моделі «європейської правової нації». Одним з ключових елементів цієї схеми є розвиток незалежних антикорупційних інститутів та забезпечення прозорості державних процесів.

В рамках інтеграційних механізмів ЄС для України діє Програма ЄС з підтримки антикорупційних ініціатив (EU Anti-Corruption Initiative – EUACI) [5], що спрямована на зміцнення можливостей національних інституцій та адаптацію українського антикорупційного законодавства до стандартів ЄС.

Слід зважати, що проведення антикорупційних реформ, що мають на меті побудову добросовісного суспільства, мають значний соціокультурний вплив на формування української національної ідентичності. Сприйняття громадянами діяльності антикорупційних інституцій впливає на рівень довіри до держави та суспільних норм. Результатом стало поєднання боротьби з корупцією з поняттями добросовісності, верховенства права та належного врядування, що розглядаються як ключові маркери європейської ідентичності [6]. Антикорупційна політика таким чином стає частиною ціннісної рамки, що зміцнює відчуття належності до демократичного та правового політичного простору, які традиційно асоціюються з Європейським Союзом [7].

Незважаючи на прогрес у нормативно-правовому забезпеченні, антикорупційна політика стикається з низкою викликів. Зокрема, спроби обмежити автономію ключових антикорупційних інститутів викликали широке громадське обурення та критику з боку міжнародних партнерів, включно з ЄС. Після цього, під тиском суспільства та міжнародних партнерів, були запропоновані законодавчі зміни, що відновлювали незалежність цих інституцій, наголошуючи на важливості автономних механізмів у боротьбі з корупцією.

Підбиваючи підсумки, маємо констатувати, що антикорупційна політика України упродовж останнього десятиліття набула статусу стратегічного вектора державного розвитку. Її слід розглядати як елемент політичної культури, складову національних цінностей і маркер цивілізаційного вибору. Саме тому боротьба з корупцією стала важливою складовою процесу формування сучасної української ідентичності, заснованої на ідеях верховенства права, суспільної довіри та відповідальної влади.

Список використаних джерел

1. Міжвідомча робоча група щодо вступу у ЄС схвалила проєкт Дорожньої карти «Верховенство права», що передбачає блок «Боротьба з корупцією». URL: <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/mizhvidomcha-roboccha-grupa-schodo-vstupu-u-es-shvalyla-proekt-dorozhnoi-karty-verhovenstvo-prava-scho-peredbachae-blok-borotba-z-koruptsiyeu/> (дата звернення: 02.02.2026).

2. Глущенко Н. В. Антикорупційна політика України: виклики та перспективи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО*. 2025. Вип. 88, ч. 2. С. 349–354. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.88.2.47>.

3. Гришина Н. В., Ростовська К. В. Державна антикорупційна політика як адміністративно-правова категорія. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 11. С. 31–33. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-11/2>.

4. Антикорупційна стратегія на 2026–2030 роки. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/antikoruptsiyna-strategiya-na-2026-2030-roky/> (дата звернення: 02.02.2026).

5. EU Anti-Corruption Initiative. URL: <https://euaci.eu/en/> (дата звернення: 02.02.2026).

6. Ткаченко А. В. Сприйняття корупції в країнах Європи як індикатор ефективності антикорупційної політики. *Економіка, управління та адміністрування*. 2024. № 4 (110). С. 178–194. DOI: 10.26642/ema-2024-4(110)-178-194.

7. Ващенко С., Ярошук Я., Бобровнік Ю. Антикорупційна стратегія України: виклики та перспективи в умовах євроінтеграції. *Публічне управління: концепції, парадигма, розвиток, удосконалення*. 2025. № 12. С. 46–52. DOI: 10.31470/2786-6246-2025-12-46-52.

РИЖІЙ Юлія Ярославівна,
психолог, член Асоціації психологів
України, студент Інституту реляційного
психоаналізу та групових процесів

ІДЕНТИЧНІСТЬ МІЖ ІСТОРІЄЮ ТА СТОСУНКОМ: РЕЛЯЦІЙНА ПЕРСПЕКТИВА

Реляційна перспектива в психоаналізі виходить із уявлення, що ідентичність людини формується не ізольовано і не лише як внутрішня структура, а в постійній взаємодії з Іншим. «Я» постає й змінюється у стосунках – через досвід зустрічі, через відгук, визнання або його відсутності. Такий підхід акцентується не стільки на окремому індивіді, скільки на полі взаємодії у якому особистий досвід, історія та культура переплітаються і взаємно впливають одне на одного [1; 2; 5].

У цьому контексті ідентичність можна розглядати як процес, що розгортається між двома вимірами: історичним і реляційним. Історія – індивідуальна й колективна – створює умови у яких формується досвід людини: через травми, розриви, втрати, досвід виживання, мовчання або надмірну ідеологізацію [3; 6]. Водночас саме у живих стосунках – родинних, соціальних та професійних цей досвід отримує значення, осмислення і можливість до трансформації [4; 5].

Українська ідентичність у цьому сенсі не є фіксованою сутністю, а радше динамічним процесом, що постійно вибудовується між пам'яттю про минуле і актуальними формами взаємодії. Історичні події, колективні травми та перервані зв'язки залишають слід у способах бути з Іншим: у недовірі, обережності, потребі у самодостатності або, навпаки, у сильній орієнтації на спільноту [3; 7]. Ці риси не існують самі по собі, а проявляються й підтримуються у конкретних стосунках [2; 5].

З реляційної точки зору важливо звернути увагу на те, що ідентичність не лише успадковується, але й щоразу заново конструюється у взаємодії. Навіть за наявності важкого історичного досвіду, саме стосунок із близьким Іншим,